

KWAKKZ

Maraboetisme, winti-genezers en geheimzinnige briefjes in de brievenbus. Nieuwe migranten brengen alternatieve geneeswijzen mee naar Amsterdam. 'Gegarandeerd resultaat in twee dagen. 100% garantie.'

STEVEN VANDENBERGH

ALVENS

Het medium: voor al uw kwalen

JE BENT AL een jaar ziek. Beetje bij beetje is het erger geworden tot nu. Dat is de reden waarom je geen vriendin hebt," zegt Mr. Abdoul, Afrikaans medium in de Pieter Nieuwlandstraat.

Al een jaar ziek? "Je ziet het niet goed, maar het sluimert al een hele tijd. Als je wilt, kan ik een medicijn voor je maken. Dat kost je wel 120 euro." Dat is te duur. Mr. Abdoul denkt even na en vraagt dan: "Kan je 60 euro voorschot betalen?" Nee, dat is nog te veel. Mr. Abdoul denkt opnieuw na. "Hoeveel kan je dan betalen?" Dertig euro ongeveer. "Goed, breng volgende keer 40 euro mee als voorschot en je hebt je medicijn."

Het krappe, nauwelijks verlichte appartement heeft vier ruimten. Gekleed in een beige gewaad stelt de kleine Afrikaan zich voor als medium en vraagt de schoenen uit te doen alvorens de achterste kamer te betreden, die dienst doet als consultatieruimte.

Nog niet half gezeten, vraagt hij om 40 euro. De afspraak aan de telefoon was 35 euro, maar dat is nu aan dovemansoren gezegd.

"Schrijf je naam op dit papier," zegt hij, terwijl hij een telefoontje beantwoordt. "Een andere klant. Nu: geef je hand." Hij legt de hand tegen de geschreven naam op het papier en gaat er met een balpen rond. Dit bestudeert hij even. Op dat ogenblik belt er iemand aan.

"De volgende klant is hier al. Je hebt nog 10 minuten." Mr. Abdoul tekent stippelijntjes tussen de ge-

schreven naam en de getekende hand. Ondertussen prevelt hij iets onverstaanbaars.

De afbeeldingen van oude mannen met grijze baard op de muur, de kaarsen, halsband en rood-zwarte doeken doen aan rituele magie denken.

"Met het medicijn moet je je gedurende een week wassen. Je moet echt geloven dat het zal werken, dan genees je vanzelf. Daarna betaal je de rest." De ingrediënten wil hij niet meedelen, en evenmin de oorsprong van zijn kennis van alternatieve geneeskunde. Nieuwsgierige vragen van een journalist zijn niet welkom, alleen problemen mogen uit de doeken gedaan worden. Hij wordt ongeduldig en zegt dat het tijd is om te vertrekken. "Maar wacht eventjes heel stil in de badkamer. Mijn volgende klant wil niet dat je haar ziet."

De badkamerdeur gaat dicht. Een kaars verlicht de ruimte, een vrouw met naaldhakken stapt voorbij. De deur wordt weer geopend, en Mr. Abdoul vraagt me om twee dagen later, drie uur in de namiddag, langs te komen.

48 uur later is Mr. Abdoul niet ter plekke. Dat zegt zijn Gambiaanse huisgenoot, die even belt waar het medium dan wel zit. Mr. Abdoul zegt dat hij vijf minuten later zal terugbellen. De Gambiaan neemt me mee naar de zitkamer.

Een van de vijf gloednieuwe mobiele telefoons rinkelt, Mr. Abdoul is aan de lijn. "Ik zit in Haarlem. Je medicijn is nog niet klaar. Het

wordt op dit ogenblik gemaakt in Afrika en zal er volgende week dinsdag zijn. Bel dan nog eens," zegt hij.

Aanleiding van het bezoek aan Mr. Abdoul is een briefje in de brievenbus, met volgende tekst: 'Mr. Abdoul: bekend Afrikaans me-

rantie. Indien u snel resultaat wilt, kom langs!' Dan volgt een mobiel telefoonnummer, en daaronder staat nog iets in Arabisch schrift.

In de Indische buurt in Amsterdam vallen zulke briefjes met regelmaat van de klok in de brievenbus. Op papier belooft elk

maar schakelt de telefoon direct over op de voice mail. Op de ingesproken boodschap komt geen respons.

Anders gaat het bij mr. Tassilimie, naast medium ook helderziende. Een man beantwoordt de oproep, maar het medium zelf zit in Frankrijk en komt pas een week later terug. Opnieuw bellen is de boodschap. Een eventueel bezoek kost 20 euro. Madiba, een ander medium, meet zich de titel professor aan. Hij ziet mogelijkheid om af te spreken twee dagen na het telefoontje, tot hij verneemt dat de journalist geen 'echt' probleem heeft, maar gewoon nieuwsgierig is. Opeens herinnert hij zich een afspraak in België, en vraagt later terug te bellen. Mr. Rada en mr. Manma echter laten er geen twijfel over bestaan: zij willen slechts mensen met problemen in huis, verder niemand.

Leg je de negen briefjes op een rij, dan valt op dat de tekst dikwijls dezelfde is, enkel naam en telefoonnummer wijzigen.

Hoeveel mensen er een beroep doen op de diensten van dergelijke mediums is onbekend. De politie legt op dit ogenblik een bestand aan van de genezers over wie mensen zich hebben beklagd.

Cultureel antropoloog Cor Hoffer kent het fenomeen. "Een grote stad als Amsterdam trekt veel migranten aan. Het bestaande palet aan alternatieve genezers breidt zich dan uit. Sommige mediums hebben goede bedoelingen, andere zijn puur commercieel."

medium, vooral voor zijn doeltreffendheid en zijn werksresultaten. Lost heel veel van uw problemen op, zelfs de wanhopigste zaken. Directe terugkeer van uw partner, geliefde en brengt heel veel tederheid aan. Relatie, bescherming, seksuele problemen en geluk in slagen van o.a. rijexamen, studie, zaken, familieproblemen en genezing van alle lichamelijke en morele kwalen. Gegarandeerd resultaat in twee dagen. 100% ga-

me-
dium een snelle verbetering of bescherming, aan de telefoon blijkt niet elke zogeheten lotsverbeteraar even happig om een journalist te ontvangen.

Van de negen telefonisch gecontacteerde mediums, reageert iedereen anders. Mr. Nafaa, die beweert de meest hopeloze gevallen te kunnen genezen, alsook impotentie en bezweringen aan te pakken, hangt op na het woord *reporter*. Van Prof. Babani en mr. Soury doet het opgegeven telefoonnummer het niet. Bij mr. Mama wel,

Goede bedoeling of commercieel?

DIT VERTROUW ik niet. De briefjes doen puur commercieel aan," zegt socioloog en cultureel antropoloog Cor Hoffer (51), wanneer hij de negen briefjes van de mediums bekijkt. "Alsof er een organisatie achter schuilgaat."

Hoffer werkt als onderzoeker bij de Bavo Europoort, een instelling voor geestelijke gezondheidszorg. "Mensen die labiel zijn, maken gemakkelijker gebruik van zulke aanbiedingen. Het is laagdrempeliger, en veel van die mediums voelen de situatie beter aan dan een reguliere hulpverlener."

Met de komst van nieuwe migranten stijgt ook het aantal en de diverse typen aan alternatieve genezers. In alle grote steden - Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht - is dat zo. "Sommige mediums hebben goede bedoelingen, andere zijn puur commercieel."

Het briefje van mr. Abdoul doet Hoffer denken aan marabotisme, een mengsel van islam, heiligenverering en volksgeloof.

"Het Arabisch schrift toont dat aan. Echter, binnen de islam mag een genezer geen geld vragen. De praktijk van mr. Abdoul is bedenklijk, het klinkt heel onbetrouwbaar."

Hoffer kent mensen die jaren wegblijven van de reguliere geneeskunde. Op aanraden van familie en vrienden raadplegen ze een alternatieve genezer. "Mensen

blijven altijd met vragen zitten die een arts niet kan oplossen. Over de reden van de ziekte bijvoorbeeld. Sommige mensen wijten dat dan aan het bovennatuurlijke. Mediums spelen ook beter in op de klachten, door bijvoorbeeld de taal en cultuur te gebruiken die ze gemeen hebben. Islamitische genezers spreken dikwijls Arabisch, en dat begrijpt hun patiënt meestal beter dan Nederlands."

De regulering rond dit schemergebied is niet duidelijk. "Mensen kunnen langsaan bij zulke mediums, maar doen dat op eigen risico. Strikt wetenschappelijk is het laakbaar, maar het gaat over het invoelen van de situatie van een patiënt. Als een patiënt erin gelooft, dan kun je daar als arts maar het beste begrip voor tonen."

Maar oppassen blijft de boodschap. "Het geval van mevrouw Olivia (zie hiernaast, red.) verwijst naar Surinaamse winti-genezers. De familie Soochitsingh verkeerde in hoge psychische nood. Dan stap je gemakkelijker naar zo'n medium. Natuurlijk kun je je afvragen of dat slim is. Maar wat is verstandig als je in nood bent?"

Volgens Hoffer gelooft mevrouw Olivia waarschijnlijk zelf dat ze goede dingen doet.

"Doordat ze veel geld vroeg, maakte ze zichzelf verdacht. Mensen gaan op zoek, maar moeten echt voorzichtig zijn met alternatieve geneeskunde."

'Bedonderd en bedrogen'

DE FAMILIE SOOCHITSINGH, slachtoffer van een Surinaamse genezeres, betaalde 2500 euro om hun psychotische dochter te laten behandelen. "Ik voel me bedonderd en bedrogen." Vivay Soochitsingh, een Surinaamse zestiger uit de Bijlmer, wil zijn ervaring kwijt. "Mijn dochter is in de war, psychotisch. Via werfagenten is mijn echtgenote bij 'mevrouw Olivia' terechtgekomen." Die 'werfagenten' zijn burens.

Mevrouw Olivia is medium en kan de twintigjarige dochter van de Soochitsinghs genezen, beweert ze tijdens de ontmoeting met Aarti Soochitsingh, de vrouw van Vivay. "Ze zei dat ze mensen uit het gekkenhuis gekregen had. We moesten snel reageren, want kort nadien werd 'mevrouw Olivia' in Indonesië verwacht, ook om mensen te genezen," zegt Aarti Soochitsingh, diep ontgoocheld.

Soochitsingh was niet op de hoogte van het aanbod van mevrouw Olivia. Zijn vrouw Aarti besloot haar man te verrassen met de genezing van hun dochter. Samen met mevrouw Olivia en een 82-jarige buurman, die niet genoemd wil worden, bezocht ze haar dochter.

"Mevrouw Olivia wilde een obia wassi uitvoeren. Obia zijn duivels en geesten, alsof je bezeten bent. Wassi is het verwijderen, het ritueel wassen. Maar de aanwezigheid van de oudere buurman baarde mevrouw Olivia zorgen. Hij kon immers als getuige dienen en ze sprak heel onaangename dingen over hem," zegt Vivay Soochitsingh, op de hoogte gebracht door zijn vrouw.

Het toeval wil dat hij onverwacht bij zijn dochter op bezoek ging, net toen het ritueel begon. Hij aanschouwde het, maar wist niet goed wat er mee aan te vangen. "Creools gebrabbel kwam uit de mond van mevrouw Olivia, iets in de aard van oeiwoeiwoei. Vervolgens drinkt ze beide flessen whisky, en spuwt de drank uit op mijn dochter, waarna ze alles opkraamt," zegt de opgewonden vader.

Mevrouw Olivia wil vertrekken, maar wordt tegengehouden door Aarti Soochitsingh. "Ik zei haar: 'Je hebt me beloofd mijn dochter onmiddellijk te gene-

Vivay Soochitsingh FOTO PAUL LE CLERCQ

zen. Daarvoor heb ik mijn sieraden verpand en geld geleend, alles tesamen voor 2500 euro.' Mevrouw Olivia antwoordde dat het even zou duren," aldus een nog steeds verbouwereerde Aarti Soochitsingh. Naar eigen zeggen nam ze twee weken lang valium om te kalmeren, intussen voelt ze zich beter.

De 82-jarige buurman, over het incident: "Ik heb alleen mevrouw Soochitsingh bij haar dochter gebracht. Wat er gebeurd is weet ik niet, want ik bevond mij in de zitkamer."

Mevrouw Olivia woont in Kolfschoten, op driehonderd meter van de Soochitsinghs. Bij het aanbellen doet haar zoon open. Hij zegt dat ze naar de markt is, en geeft haar telefoonnummer. Dat nummer stemt overeen met het telefoonnummer dat de Soochitsinghs gebruikten. Bij het bellen van dat nummer vraagt een vrouw wie er aan de lijn is, en waarom. Vrij vlug zegt ze geen mevrouw Olivia te kennen.